

Neuropsicologia Clínica

Codi: 102544
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Mercè Jodar Vicente
Correu electrònic: merce.jodar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La professora adaptarà l'idioma de les dispositives a les necessitats dels alumnes.

Prerequisits

No es requereix cap requisit previ.

No obstant és recomanable repassar l'anatomia funcional del cervell, així com els seus principals sistemes de transmissió, ja que el coneixement psicobiològic contribueix a ubicar-se i a entendre més fàcilment els trastorns que es deriven de les seves disfuncions.

Objectius

La Neuropsicologia contribueix a comprendre el funcionament cognitiu i dels éssers humans i permet conèixer les alteracions que poden observar-se en persones que pateixen una disfunció o una lesió cerebral. Durant les últimes la rellevància d'aquesta disciplina ha anat augmentant, fins el punt de fer-se imprescindible en el treball en grup de molts equips de diagnòstic i intervenció en pacients amb dèficits cognitius, tant en l'àmbit adult, com infantil. L'assignatura s'emmarca doncs, en el camp de la Psicologia Clínica i els seus continguts es projecten a nivell del diagnòstic i de la intervenció psicològica, en aquest cas, neuropsicològica.

Es en aquest context que l'assignatura de neuropsicologia es planteja els següents objectius per l'alumne:

- 1 - Aprendre quines són les principals àrees d'intervenció en neuropsicologia, i a identificar quines persones són susceptibles d'intervenció per part d'un professional expert en neuropsicologia.
- 2 - Conèixer l'existència de diverses malalties mèdiques, i sobretot, neurològiques en els adults i en els nens, que poder cursar amb alteracions cognitives i conductuals.
- 3 - Comprendre quins són els mecanismes cerebrals que estan implicats en l'aparició d'alteracions cognitives
- 4 - Conèixer quins són els principals trastorns cognitius que s'observen en la pràctica clínica i que són indicadors d'afectació cerebral, tant si en el futur es treballa en aquest àmbit com no.
- 5 - Tenir una visió general de la rellevància de treballar en un equip multidisciplinari de saber detectar possibles indicadors de disfunció cerebral en les persones.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
- Formular hipòtesis sobre les demandes i les necessitats de les persones destinatàries.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Obtenir i organitzar informació rellevant per al servei sol·licitat.
- Reconèixer la diversitat del comportament humà i la naturalesa de les seves diferències, tant en la normalitat com en l'anormalitat i la patologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar habilitats de comunicació.
2. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
3. Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
4. Demostrar que es coneix el lèxic propi de la matèria.
5. Formular diagnòstics dels trastorns psicològics presentats en casos clínics pràctics.
6. Formular hipòtesis i identificar els factors que determinen la conducta problemàtica actual.
7. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
8. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
9. Reconèixer les manifestacions psicopatològiques de cada trastorn, símptomes associats, i tendències epidemiològiques contemplant la perspectiva de gènere.
10. Resumir els principals factors i variables de l'anàlisi funcional de la conducta.

Continguts

1: Introducció general

- a. Definició
- b. Àrees d'estudi i d'intervenció en Neuropsicologia
- c. Antecedents històrics de la neuropsicologia actual

2: Lateralització i localització hemisfèrica

- a. Asimetries cerebrals en la organització de les funcions cognitives
- b. Llenguatge i lateralitat manual
- c. Organització cerebral de les funcions cognitives.
- d. Gènere i Cognició

3: Tècniques d'exploració Cerebral

- a. Tècniques històriques: L'ús del taquistoscopi en Neuropsicologia. L'audició dicòtica
- b. Introducció a la neuroimatge cerebral: el valor del TAC, la RM i la TEP i l'SPECT en la Neuropsicologia Clínica.

c. Organització de l'exploració clínica

4: Alteracions de l'atenció

a. La Síndrome Confusional Aguda

b. La Síndrome d'heminègligència contralateral

5: Alteracions de la memòria

a. Les amnèsies: Descripció de les principals causes i de les patologies més freqüents que cursen amb amnèsia: Post-traumàtica. Sdme. de Korsakoff, anòxica, encefalitis...

b. Amnèsia neurològica versus amnèsia psicògena

c. Amnèsies transitòries: Amnèsia Global transitòria, secundària a TEC, Epilèpsia...

6: Les alteracions del llenguatge secundàries a lesió cerebral

a. Les afàsies

b. Les alèxies

c. Les agràfies

7: Els principals tipus d'agnòsies

a. Agnòsia visual

b. Agnòsia auditiva

c. Agnòsia tàctil

8: Les apràxies

a. Mecanismes implicats i que expliquen una apràxia

b. Principals tipus (ideomotriu, ideatòria, constructiva, etc..)

9: La patologia del lòbul frontal

a. Alteracions cognitives

b. Alteracions conductuals

c). Principals síndromes frontals

10: Introducció a la patologia cerebral que cursa amb dèficit cognitiu i conductual

a. Neuropsicologia de les demències

b. La patologia vascular cerebral i alteracions cognitives

c. Els Traumatismes Crànio-encefàlics i els dèficits cognitius

Metodologia

La metodologia docent es basa en dos blocs:

a) Classes aula grup sencer: , en forma de conferència docència interactiva per guiar a l'alumne en els esquemes de contingut bàsic que el permetran ampliar la informació i la recerca sobre la matèria, contribuint

de forma directiva a decidir quins són els aspectes més importants dels continguts dels temes. El professor aportarà informació pràctica i exemples addicionals a la bibliografia de l'assignatura.

b) Classes pràctiques de seminari, on fonamentalment es treballarà sobre casos clínics que exemplifiquin els trastorns que han estat descrits i treballats en les classes de teoria. Aquestes sessions es realitzaran amb grups d'aula partida per quatre i es basaran en casos en vídeo o en paper per treballar a la pròpia aula.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica/conferència	24	0,96	3, 4, 6, 7, 10
Pràctica clínica en aula (seminaris en grup petit)	12	0,48	1, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories de seguiment de sol.lució de problemes	8,5	0,34	
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació i lectura de textos i articles	42,5	1,7	
Estudi	40	1,6	
Treball sobre tema i casos clínics	20	0,8	

Avaluació

L'assignatura es valorarà a través de la realització de:

- 2 proves escrites (EV1 y EV2) que seran de preguntes tipus test relacionades tant amb la matèria impartida en les classes teòriques com en les classes pràctiques, a realitzar en cadascun dels dos períodes avaluatius establerts per la facultat. La nota d'aquests exàmens suposa el 80% del total de la nota de l'assignatura (40% cada examen). L'examen de l'EV2 serà acumulatiu, es a dir, podran entrar preguntes de qualsevol dels temes impartits al llarg del curs. L' EV1 es realitzarà al primer període avaluatiu, i l'EV2 es realitzarà al segon període avaluatiu.

- Una recopilació d'informació d' un tema proposat pel professor (o proposat per l'alumne i acceptat pel professor), sobre algun aspecte relacionat amb el programa de l'assignatura (EV3). El treball es realitzarà en grups de quatre, es basarà fonamentalment en els resultats d'una recerca bibliogràfica actualitzada i serà tutoritzada al llarg del semestre fins l'exposició a classe per part de cada grup. Suposa un 20% de la nota global. Les exposicions dels alumnes estaran distribuïdes al llarg del curs.

Nota final: s'obtindrà de la mitja ponderada de les tres evidències d'aprenentatge. Caldrà una nota ponderada de 5 per superar l'assignatura.

Definició d'estudiant No avaluable: Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) no podrà constar en actes com a "no avaluable".

Recuperació: Es podran presentar a un examen de recuperació aquells alumnes que al llarg de l'avaluació continuada hagin realitzat evidències amb un pes igual o majora 2/3 de la qualificació total i hagin obtingut una nota inferior a 5 punts i major o igual a 3,5 punts. La recuperació consistirà en un nou examen on es valorarà el contingut íntegre de l'assignatura, i que es realitzarà en el període de recuperacions establert per la facultat. La nota d'aquest examen només permetrà una qualificació d'APROVAT, i serà la nota final de l'assignatura.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Podeu consultar les pautes d'avaluació de la facultat al següent enllaç:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1 Examen parcial 1	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
EV2 Examen acumulatiu 2	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
EV3 Revisió bibliogràfica	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

Forn, C. (2020): Manual de Neuropsicología, Madrid, Editorial Pirámide.

Bryan Kolb, Ian Q. Whishaw (2017): Neuropsicología humana. Editorial Médica Panamericana, Barcelona

Jódar, M (Ed) y cols (2014). Neuropsicología. Barcelona, Editorial UOC *VERSIÓ DIGITAL EN BIBLIOTECA UAB*: ISBN: 978-84-9029-774-2, 978-84-9064-004-3.

Javier Tirapu Ustárroz y cols. (2012). Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas. Editorial Viguer

Lapuente, R. (2010). Neuropsicología. Madrid, Plaza edición.

Junqué, C. I Barroso, J (2009). Neuropsicología. Madrid, Ed. Síntesis

Jódar, M (ed). (2005). Trastornos del lenguaje y la memoria. Editorial UOC

Michael J. Aminoff ... [et al.] (2008). Neuropsychology and behavioral neurology [Recurs electrònic] / edited by ISBN 9780444518972 Publicació Amsterdam : Academic Press.

Programari

No es requereix un programari especial per l'assignatura